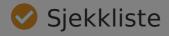

Steg 1: En kalkulator!

Python er, som de fleste programmeringsspråk, veldig glad i å regne. La oss se hvordan vi kan få Python til å regne for oss.

- Lag et nytt IDLE-vindu ved å velge File > New File.
- Vi begynner med å utforske hvordan vi kan bruke Python til å regne ut enkle mattestykker. Skriv det følgende nye programmet:

```
print(2 + 3)
print(17 - 8)
print(3 * 4)
print(22 / 7)
```

Lagre programmet med navnet kalkulator.py og kjør det.

Når programmet kjører vil det skrive ut 4 tall. Kjenner du igjen disse tallene? Skjønner du hva symbolene * og / betyr? Endre gjerne på programmet og kjør det flere ganger til du skjønner hvordan Python bruker pluss, minus, gange og dele.

Steg 2: Vi kaster terning

For å lage et mattespill vil vi bruke tilfeldige tall. Tilfeldige tall blir omtrent som å slå terning for å finne et tall.

For å lage tilfeldige tall skal vi bruke en ny Python-funksjon som heter randint (her er rand en forkortelse for *random* som betyr tilfeldig, og int en forkortelse for *integer* som betyr heltall). Denne funksjonen er ikke med i grunnpakken til Python,

	men ligger i stedet i et bibliotek kalt random . Vi må derfor fortelle Python at vi vil bruke dette biblioteket. Lag et nytt program, teming.py som ser slik ut:	
	<pre>from random import randint print(randint(1, 6))</pre>	
	Når du kjører programmet vil det skrive ut et tilfeldig tall mellom 1 og 6. Kjør programmet flere ganger. Forandrer talle seg?	et
	Prøv selv å forandre programmet slik at det skriver ut tilfeldige tall mellom 1 og 20! Eller mellom -1 og 1.	
	Programmet terning.py viser hvordan vi kan late som om vi slår èn terning i Python. Men hvordan kan vi late som om slår to terninger, og ser summen av dem?	vi
	Vi kan også utvide programmet slik at det slår terning mange ganger. Dette gjør vi enklest med for-løkker . Hvis du fo eksempel utvider programmet ditt som følger vil det se ut som om du slår to terninger 25 ganger:	or
	from random import randint	
	for i in range(25): print(randint(1, 6) + randint(1, 6))	
S	teg 3: En liten matteprøve	
Vi kaı	n nå bruke tilfeldige tall til å lage et enkelt mattespill.	
~	Sjekkliste	
	Lag et nytt program som heter mattespill.py . Vi begynner med å trekke to tilfeldige tall, og la Python gange dem sammen:	
	from random import randint	
	tall1 = randint(2, 12) tall2 = randint(2, 12)	
	Vi vil nå at Python skal gi oss en matteoppgave, kan vi bli spurt om å gange sammen tall1 og tall2 ? Prøv å legg til der linjen nederst i programmet ditt:	nne
	print(' Hva er ' + tall1 + ' ganger ' + tall2 + ' ? ')	
	Hva skjer når du prøver å kjøre programmet?	
	Du husker kanskje at vi kan bruke + for å sette sammen tekst? Men vi bruker også + for å plusse sammen tall. I linje over prøver vi å bruke + på både tekst og tall, og da skjønner ikke Python helt hva vi mener.	en
	For å fortelle Python at her vil vi egentlig sette sammen tekst må vi bruke funksjonen str for å gjøre om tallene til tekststrenger. Endre den siste linjen slik at den ser slik ut i stedet:	
	print(' Hva er ' + str(tall1) + ' ganger ' + str(tall2) + '?')	
	Virker programmet ditt bedre nå? Prøv å kjøre programmet flere ganger. Blir du stilt forskjellige spørsmål?	
	Neste steg er at vi vil kunne svare på mattestykket. Til dette bruker vi igjen funksjonen input. Legg til linjen	
	svar = input()	

nederst i programmet. Vi skal nå få programmet til å sjekke at vi har svart riktig. For å gjøre dette skal vi bruke noe som heter if-tester. Disse kan sjekke om noe er sant, og vi vil bruke dem for å sjekke om det er sant at svaret ditt er likt med det faktiske svaret. Legg til en **if-test** nederst i programmet ditt slik som dette: from random import randint tall1 = randint(2, 12)tall2 = randint(2, 12)print('Hva er ' + str(tall1) + ' ganger ' + str(tall2) + '?') svar = input() if svar == tall1 * tall2: print('Ja, svaret er ' + svar) print('Nei, det riktige svaret er ' + str(tall1 * tall2)) Pass på at som i **for-løkker** må du skyve koden i **if-testen** inn mot høyre. Kjør programmet ditt. Virker det? Hva skjer om du svarer feil på en oppgave? Hva skjer om du svarer riktig? Hmm ... det er et problem med programmet vårt. Programmet sier at vi svarer feil selv om vi svarer riktig! Bugs Dette er et eksempel på noe vi kaller en bug i et program. Programmet kjører, men det gjør ikke slik som vi hadde ment og forventet. Selve ordet bug betyr insekt, og grunnen til at dette ordet brukes er at i gamle dager var det faktisk et problem at insekter fløy inn i datamaskiner og ødela programmer! Sjekkliste Problemet med programmet vårt er ikke helt lett å finne, men siden programmet alltid sier at svaret vårt er feil må det bety at svar aldri er helt lik tall1 * tall2 . Igjen er problemet at Python mener at tekst og tall er forskjellige ting. Når vi bruker input til å lese inn svar vil dette alltid være tekst, selv om vi bare skriver inn tall. På samme måte som vi kan bruke str for å gjøre om tall til tekst kan vi bruke int for å gjøre om tekst til tall (husk at int er en forkortelse for integer som betyr heltall). Endre if -linjen i programmet ditt til **if** int(svar) == tall1 * tall2:Virker programmet bedre nå? Steg 4: Telle riktige svar Det er litt kjedelig å alltid starte programmet på nytt. La oss prøve å stille flere mattestykker etter hverandre. Sjekkliste Hvordan kan vi lage en løkke slik at programmet stiller oss for eksempel 5 mattestykker på rad før det avsluttes. Prøv litt selv før du går videre.

Til slutt vil vi at programmet også skal telle hvor mange riktige svar vi klarer. For å gjøre dette skal vi bruke en variabel som vi for eksempel kan kalle ant_rett. Når vi begynner spillet passer vi på at denne er 0 siden vi ikke har svart noenting enda. Hver gang vi svarer riktig kan vi så øke verdien av variabelen med 1. Om vi også legger til en melding til slutt om

hvor mange riktige svar spilleren klarte vil programmet se omtrent ut som følger:

```
from random import randint

ant_stykker = 5
ant_rett = 0

for i in range(ant_stykker):
    tall1 = randint(2, 12)
    tall2 = randint(2, 12)

print('Hva er ' + str(tall1) + ' ganger ' + str(tall2) + '?')
svar = input()

if int(svar) == tall1 * tall2:
    print('Ja, svaret er ' + svar)
    ant_rett = ant_rett + 1
else:
    print('Nei, det riktige svaret er ' + str(tall1 * tall2))

print('Du fikk ' + str(ant_rett) + ' av ' + str(ant_stykker))
```

Steg 5: Rekursjon, hva er det?

Vi avslutter med å se på noe som heter rekursjon. Dette er en veldig stilig ide, som brukes en del i programmering.

Vi vil skrive et program som kan regne ut fakultetet av et tall. Fakultetet finner man ved å gange tallet med alle tall som er mindre enn seg. For eksempel er fakultetet av 4

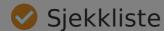
```
fakultet(4) = 4 * 3 * 2 * 1 = 24
```

Trikset med rekursjon er at vi kan redusere oppgaven til noe som er veldig likt, men litt enklere. For eksempel kan vi her se at hvis vi hadde visst fakultetet av 3 kunne vi funnet fakultetet av 4 bare ved å gange med 4:

```
fakultet(4) = 4 * 3 * 2 * 1 = 4 * fakultet(3)
```

Videre kan vi finne fakultetet av 3 hvis vi vet fakultetet av 2 og så videre:

```
fakultet(3) = 3 * 2 * 1 = 3 * fakultet(2)
fakultet(2) = 2 * 1 = 2 * fakultet(1)
fakultet(1) = 1
```


🔲 La oss se om vi kan skrive et program som jobber på denne måten. Lag et nytt program som du kaller 👩 fakultet.py:

```
def fakultet(tall):
    if tall == 1:
        return 1

print(fakultet(1))
```

Her bruker vi flere ting du har sett tidligere. Husk at def brukes for å lage egne funksjoner. Her lager vi funksjonen fakultet som vi etterpå kaller inne i print-funksjonen.

Foreløbig har vi bare sagt at vi vet at fakultetet av 1 er 1. Men nå kommer det stilige. Vi kan regne ut fakultetet av alle andre tall ved å legge på en enkelt kodelinje:

```
def fakultet(tall):
  if tall == 1:
    return 1
  return tall * fakultet(tall-1)

print(fakultet(4))
```

Denne linjen sier at fakultetet til et tall er tallet selv ganget med fakultetet til tallet som er en mindre.

Prøv å regne ut fakultetet av andre tall. Skjønner du hvordan dette virker? Det er en litt merkelig måte å tenke på, så du må kanskje venne deg til det?

Lisens: CC BY-SA 4.0